

Bevidst fusk eller bare sjusk?

Kronikørerne nærer stor bekymring om, hvorvidt uledsagede flygtningebørn og andre ansøgere om familiesammenføring kan regne med, at deres sager behandles administrativt ordentligt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Jørn Nerup , fhv. overlæge professor, dr.med. | Ole Espersen, , fhv. justitsminister professor, dr.jur.

Dansk forvaltningstradition er normalt karakteriseret ved administrativ ordentlighed, objektivitet, gennemsigtighed og upåvirkelighed af politisk pres. Det er værdier som forventes konsekvent forvaltet af embedsmænd i alle ministerier, styrelser og andre offentlige myndigheder. Det er sjældent, at danske offentligt ansattes etik og adfærd ikke lever op til disse krav. Heldigvis, for absolut respekt for disse værdier er nødvendig i en retsstat og er en væsentlig forudsætning for borgernes retssikkerhed. Og det er en selvfølge i en retsstat som Danmark, at enhver borgers kontakt med enhver offentlig administrativ myndighed foregår i tillid til, at myndighedernes afgørelser om borgeres forhold konsekvent lever op til kravet om retssikkerhed. At retssikkerhed også skal gælde for mennesker, som er kommet hertil på flugt for krig og kaos, er lige så selvfølgeligt.

Tidens politiske klima i Danmark gør desværre skærpet opmærksomhed om flygtnings retssikkerhed påkrævet. Ikke kun hvad angår udformning og administration af danske love, men også i forhold til internationale konventioner, som Danmark har underskrevet. Siden udlændingelovens ikrafttræden i 1983 har Folketinget vedtaget omkring 150 ændringer og tilføjelser til den. Stort set allesammen stramninger og forringelser af flygtnings forhold. Kun enkelte af de internationale konventioner, som Danmark har tiltrådt, har direkte lovkraft. Men også de øvrige konventioner – f.eks. Børnekonventionen – skal naturligvis respekteres.

Derfor er det bekymrende, at et folketingsflertal accepterer integrationsministerens holdning til konventionerne og udtalelser som »Danmark skal gå til kanten af konventionerne«. Og »Vi pådrager os formentlig en processuel risiko«. Det betyder på almindeligt dansk, at konventionerne af integrationsministeren og Folketingets flertal opfattes som en uønsket begrænsning af mulighederne for yderligere stramninger, og det fremstår som en bevidst spekulation i, at klager til de europæiske institutioner – med høj risiko for underkendelse af Danmark – tager fem til seks år, før afgørelser foreligger. Et nyligt bevis på bevidst dansk ligegyldighed og forsøg på omgåelse af klare konventionsbestemmelser er, at Menneskerettighedsdomstolen har afsagt kendelse om, at danske myndigheders afgørelser i et stort antal sager om uledsagede flygtningebørns ret til familiesammenføring er konventionsstridige. At Danmarks holdning til konventioner, som vi har tiltrådt, fører til dette, er ikke blot frastødende, men pinligt og respektløst. Og dybest set er det problematisk for opfattelsen af Danmark som retsstat.

Udlændingestyrelsen er den administrative myndighed, som forvalter udlændingeloven. En del sager fra Udlændingestyrelsen, som sporadisk er dukket op i medierne, eller som vi på anden måde har fået kendskab til, har været forbløffende og foruroligende. Efter vor opfattelse er der eksempler på både konventionsbrud og markant mangel på administrativ ordentlighed, objektivitet i afgørelserne, gennemsigtighed og måske også mangel på modstandskraft over for politisk påvirkning. Er dette korrekt, er det et ubehageligt retssikkerhedsproblem.

Indtil en uvildig undersøgelse af Udlændingestyrelsen kan iværksættes, er det vanskeligt at få detaljeret indsigt i, i hvilket omfang Udlændingestyrelsens håndtering af ansøgninger om opholdstilladelse og familiesammenføring lever op til retssikkerhedskravet og forventningen om administrativ ordentlighed og korrekte afgørelser. To kilder til nogen

information foreligger:

I sager om opholdstilladelse og familiesammenføring er Udlændingestyrelsen første instans. Klager over styrelsens afgørelser kan indbringes for henholdsvis Flygtningenævnet og Udlændingenævnet. Begge nævn er tillagt domstolslignende karakter. Deres afgørelser er endelige og kan ikke ankes til prøvelse ved danske domstole. Muligvis er dette i sig selv et retssikkerhedsproblem, når nævnenes sammensætning og arbejdsform tages i betragtning. Med betydelig forsinkelse offentliggøres rapporter om nævnenes virksomhed. Det fremgår af Flygtningenævnets beretning for 2014, at nævnet omgjorde en sjettedel af Udlændingestyrelsens afgørelser om opholdstilladelser.

Beretning for 2015 foreligger endnu ikke, men på nævnets hjemmeside kan det læses, at omgørelsesprocenten i 2015 var 19 pct. Udlændingenævnet gav i knapt en tredjedel af klagesagerne vedrørende familiesammenføring ikke Udlændingestyrelsen medhold – både i 2014 og 2015. Hvert af nævnene behandler årligt 2.000-2.500 sager. Det vil sige, at nævnene i hundredvis af sager ikke gav styrelsen medhold. Hvor mange sager, der ikke når frem til nævnene, er ukendt. Man kan frygte, at det er et betydeligt antal.

Med hjælp fra Jurarådgivningen – en frivillig, ulønnet gruppe af jurastuderende og pensionerede advokater, som tilbyder juridisk vejledning og støtte til ansøgere om familiesammenføring – er det muligt at få mere detaljeret viden om Udlændingestyrelsens håndtering af ansøgninger om familiesammenføring.

I lovens forstand har Jurarådgivningen til dato været part i 217 sager. På basis af disse tegner der sig et billede, som ikke er i overensstemmelse med ordentlig dansk forvaltningstradition. Det er et billede, som desværre også giver anledning til stor bekymring om, hvorvidt uledsagede flygtningebørn og andre ansøgere om familiesammenføring kan regne med, at deres sager behandles administrativt ordentligt og retssikkerhedsmæssigt forsvarligt.

En gennemgang af Jurarådgivningens materiale viser blandt andet:
I ingen af sagerne har Udlændingestyrelsen overholdt sine egne servicemål.

I ingen af sagerne får ansøgeren tilstrækkelig vejledning.

I alle sager beder Udlændingestyrelsen ”drypvis” om information og skyder derved fristen for svar om afgørelse.

I mindst 30 pct. af sagerne forsvinder dokumenter i Udlændingestyrelsen.

I 70 pct. af sager, hvor Jurarådgivningen er part, respekteres dette ikke af styrelsen. Korrespondance og besked om afgørelser sendes ikke til Jurarådgivningen, kun til ansøgeren. Al korrespondance er på dansk.

I omkring 85 pct. af sagerne reagerer styrelsen ikke på ”rykkere” selv om styrelsen har pligt til det.

I 15 pct. af sagerne træffer styrelsen materielt forkerte afgørelser og afgørelser i strid med art. 8 i Menneskerettighedserklæringen.

I 10-15 pct. af sagerne er der vilkårlighed i afgørelserne.

Uledsagede flygtningebørn vejledes fortsat ikke korrekt om deres rettigheder, hvad angår hurtig familiesammenføring.

Jurarådgivningen har kunnet ”fremtvinge” afgørelser i 103 sager efter rykkere, klager og krav om aktindsigt.

Resultaterne af gennemgangen af Jurarådgivningens sager gør det naturligt at stille spørgsmålet, om Udlændingestyrelsens måde at fungere på i sager om familiesammenføring er bevidst – måske endda politisk inspireret – forhaling af familiesammenføringer, eller blot administrativt sjusk. Interne kilder i Udlændingestyrelsen, som af frygt for at blive fyret ikke ønsker at stå offentligt frem, giver klart udtryk for, at der er tale om meget mere end blot sjusk.

Men uanset om der er tale om bevidste handlinger eller administrativt sjusk, forekommer en grundig oprydning i

Udlændingestyrelsens praksis nødvendig. »«